

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Гражданнарың торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнчә гамәлдә булган редакциясендә) 3 нәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2018 елның 14 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Р.Х. Ибәтуллин «Гражданнарың торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнчә гамәлдә булган редакциясендә) (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 3 нәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы буенча гражданнарың торак хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә хокукый җайга салу Россия

Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Торак кодексы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар, Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Закон һэм шулар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аталган Татарстан Республикасы Законының 4 статьясында гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре саналган, аларга түбәндәгеләр керә: Татарстан Республикасы торак фонды белән идарә итү; Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә күпфатирлы йортларда гомуми мәлкәткә капиталь ремонт буенча региональ программаны раслау; торак мәнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасында гражданнарга хокук белеме бирүне һәм юридик ярдәм күрсәтүне оештыру; федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм Татарстан Республикасы законнарында, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары белән килешүләрдә билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Мөрәҗәгатьтән һәм аңа күшымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән анлашылганча, шикаять бируч — Казан шәһәрендәге күпфатирлы йорттагы фатир милекчесе. Ай саен торак-коммуналь хезмәтләр өчен «Авиатөзелеш районының ТКХ ИК» ЖЧЖ (алга таба шулай ук — Идарәче компания) биргән исәп-фактура буенча түләп бара. Идарәче компания гомумиорт ихтияжлары өчен электр белән тәэмин ителеш буенча коммуналь хезмәт (алга таба — ОДН-электр белән тәэмин ителеш) өчен түләүне мөрәҗәгать итүче фатирында индивидуаль исәпкә алу приборы (алга таба — ИИП) булмаган чорда 2015 елның 1 мартаеннан 2016 елның 1 июненә кадәр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 28 ноябрендәге 2388-р номерлы күрсәтмәсе (алга таба шулай ук — Күрсәтмә) нигезендә кире пропорциональлек формуласын кулланып хисаплаган.

Ләкин, мөрәҗәгать итүче фикеренчә, күрсәтелгән чорда ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен түләүне хисаплаганда Россия Федерациясе Хөкүмәтенең

2011 елның 6 маендағы 354 номерлық каары белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милемчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәту қагыйдәләренең (алға таба — 354 номерлық Кағыйдәләр) 44 пункты кулланылырга тиеш булган, аның нигезендә ИИП булмаган фатирлар буенча фатирда һәм гомумиорт ихтыяжлары өчен электр белән тәэмин ителеш өчен түләүләр норматив буенча башкарылырга тиеш (йорттагы урыннар милемчеләренең гомуми жыелышы каары булмаган очракта).

ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләүләр күләме белән ризалашмыйча, гражданин Р.Х. Ибәтуллин дәгъва белән Идарәче компаниягә мөрәжәгать иткән, аны канәгатьләндерүдән баш тартылган. Барлыкка килгән бәхәсне хәл итү өчен ул Идарәче компаниягә аның шәхси счеты буенча ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләү күләмен яңадан исәпләү турындагы дәгъва белән судка мөрәжәгать иткән. Казан шәһәре Авиатөзелеш район судының Татарстан Республикасы Югары судының апелляция һәм кассация инстанцияләре белән үзгәрешсез калдырылган каары белән аның таләпләрен канәгатьләндерүдән шулай ук баш тартылган.

Гражданин Р.Х. Ибәтуллин фикеренчә, Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына коммуналь хезмәтләр күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплау тәртибен хокукый жайга салу вәкаләтен бирмиләр. Ул Күрсәтмә карала торган Татарстан Республикасы Законының 3 һәм 4 статьяларын ялгыш анлату нигезендә кабул ителгән дип саный, шуңа күрә аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек бар дип исәпли, чөнки алар күпфатирлы йортта ОДН-электр белән тәэмин ителеш (су белән тәэмин ителеш) өчен түләүне хисаплаганда Күрсәтмәдә каралган кире пропорциональлек формуласын куллануга юл қуялар. Шуның белән мөрәжәгать итүче асылда дәгъвалана торган нормаларның аның конкрет эшендә турыдан-туры булмаса да кулланылғанына курсәтә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Гражданнарның торак хокукларын

яклауны тээмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендэгэ 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендэгэ 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченэ кергэнчे гамэлдэ булган редакциясендэ) 3 һәм 4 статьяларын Татарстан Республикасы Конституциясенең 4 (беренче өлеш), 9 (өченче өлеш), 19 (беренче өлеш), 24 (беренче һәм өченче өлешләр), 27 (беренче һәм икенче өлешләр), 51 һәм 60 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациисе Торак кодексының 5 статьясындагы 2 өлеше буенча торак законнары әлеге Кодекстан, аның нигезендә кабул ителгэн башка федераль законнардан, шулай ук алар нигезендә чыгарылган Россия Федерациисе Президенты указларыннан, Россия Федерациисе Хөкүмәте каарларыннан, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукий актларыннан, кабул ителгэн Россия Федерациисе субъектлары законнарыннан һәм башка норматив хокукий актларыннан, жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларыннан тора.

Торак законнары өлкәсендә Россия Федерациисе субъектлары вәкаләтләрен, шул исәптән Россия Федерациисе Торак кодексының 5 статьясындагы 2 һәм 6 өлешләре нигезләмәләрен тормышка ашыру максатында, шулай ук дәүләт торак күзәтчелеген һәм муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру мөнәсәбәтләрен жайга сала торган 4 статьясындагы 1 өлешенең 13 пунктын һәм 20 статьясын үтәү йөзеннән «Гражданнарын торак хокукларын яклауны тээмин итү турында» Татарстан Республикасы Законы кабул ителгән. Карада торган Татарстан Республикасы Законы гомумән күпфатирлы йортлар белән идарә итү, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең уртак мөлкәтен тоту, коммуналь хезмәтләр күрсәту, торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү керту өлкәсендә гражданнарын торак хокукларын яклауны, шул исәптән республика дәүләт күзәтчелеген һәм муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру юлы белән, тээмин итүгә юнәлдерелгән.

Татарстан Республикасы Законының 3 һәм 4 статьяларындагы мөрәжәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нигезләмәләре гражданнарын торак

хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә хокукый жайга салу нигезләрен һәм күрсәтелгән өлкәдә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләрен җитәрлек дәрәҗәдә ачык һәм төгәл билгелиләр. Шул ук вакытта дәгъвалана торган статьяларда каралган законнар исемлеге, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре тулы түгел һәм әлеге Татарстан Республикасы Законнары нормалары белән чикләнмиләр һәм, димәк, шул исәптән федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм Татарстан Республикасы законнарында, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары белән килешүләрдә билгеләнгән башка вәкаләтләр кысаларында гамәлгә ашырыла алалар, бу Татарстан Республикасы Законының карала торган 4 статьясындагы 5 пунктында беркетелгән. Мондый жайга салу Татарстан Республикасы Конституциясе нормасына нигезләнгән, аның буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Татарстан Республикасы территориясендә Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, федераль законнарын һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының үтәлешен тәэмин итә, каарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, аларның үтәлешен тикшерә (103 статья).

Шулай итеп, гражданин Р.Х. Ибәтуллин тарафыннан дәгъва белдерелә торган закон нигезләмәләренең үзләреннән-үзе Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-киlmәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм алар аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен ул күрсәткән аспектта боза торган буларак карала алмыйлар. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәжәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче

өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэммин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнче гамәлдә булган редакциясендә) 3 һәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.
2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый һәм аңа карата шикаять бирелми.
3. Элеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданин Р.Х. Ибәтуллинга һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәрергә.
4. Элеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 20-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**